

Голас РАДЗІМЫ

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАЙ СЕКЦЫІ КАМІТЭТА ЗА ВЯРТАННЕ НА РАДЗІМУ І РАЗВІЦЦЕ КУЛЬТУРНЫХ СУВ'ЯЗЕЙ З СУАІЧЫННІКАМІ

№ 55 (639)

Ліпень 1962 г.

Год выдання 8-ы.

ВЯЛІКІ ФОРУМ НАРОДАЎ

дая масквічка Рая Кандрашова, што стаіць побач з ёй.

— З вялікай увагай буду сачыць за гэтым кангрэсам, — гаворыць старая настаўніца. — Мір даражэй за ўсё для нас! Няхай уся зямля бачыць, як Масква жадае яго, як многа надзей кожны савецкі чалавек звязвае з гэтым вялікім сходам у Крамлёўскім палацы...

Да аўтобуса бразільскай дэлегацыі падыходзіць яшчэ адна масквічка — Лізавета Барысаўна Сямічасная. Яна працягвае велізарны букет кветак аднаму з дэлегатаў. Прафесар Арсіні, дырэктар планетарыя ў бразільскім горадзе Сан-Паўла, прымае кветкі. Гэтыя двое людзей так і не сказалі адзін аднаму ніводнага слова, але хіба яны не зразумелі адзін аднаго да канца?

Мы падышлі да бразільскага вучонага адрозу ж пасля гэтай кароткай сустрэчы. Некалькі мінут ён не мог справіцца са сваім хваляваннем.

— Якія вашы асабістыя планы ў нашай краіне, прафесар, — спыталі мы, — ці не хацелі б вы злятаць у космас?

— Хоць я і займаюся ўсё жыццё зоркамі, — смяецца Арсіні, — але для такога падарожжа ўжо стараваць! Затое абавязкова хачу пабываць у вашай галоўнай абсерваторыі ў Пулкове. Для астранома — гэта не проста вялікая прыемнасць, гэта яго абавязак!

МАСКВА. 9 ліпеня ў Маскве ў прасторным, поўным святла Крамлёўскім Палацы з'езду пачаў сваю работу Сусветны кангрэс за ўсеагульнае разбраенне і мір. Яго склікання з вялікай нецярплівасцю чакалі людзі добрай волі ўсіх кантынентаў, усёй зямлі. Удзельнікам вялікага форуму трэба абмеркаваць галоўную, самую актуальную праблему сучаснасці.

Маскоўскі кангрэс — самы прадстаўнічы з усіх форумаў у абарону міру, якія калі-небудзь збіраліся. У зале Палаца пры-

сутнічае звыш дзвюх тысяч дэлегатаў, наглядальнікаў і гасцей больш чым са ста краін — вядомыя палітычныя дзеячы, пісьменнікі і вучоныя, работнікі культуры і мастацтва, парламентарый, прадстаўнікі рабочага класа, сялянства, інтэлігенцыі.

Гэта розныя ў многіх адносінах людзі.

Розныя па сваіх палітычных і рэлігійных поглядах, па сваёму сацыяльнаму становішчу і жыццёваму вопыту, розныя па сваіх прафесіях і колеру скуры. Розныя, нарэшце, і па сваёму падыходу да вырашэння канкрэтных міжнародных праблем. Але ёсць у іх і шмат агульнага. Гэта перш за ўсё агульная трывога за лёс свету, высакароднае імкненне знайсці агульныя, прыёмальныя для ўсіх людзей добрай волі шляхі, формы і сродкі вырашэння самай надзённай праблемы нашых дзён — усеагульнага разбраення, збаўлення чалавека ад страшэннай перспектывы тэрмаядзернай вайны, ад цяжару гонкі ўзбраенняў.

Удзельнікі кангрэса сыходзіцца ў галоўным — у жаданні стварыць свет без вайны, у разуменні, што для гэтага патрэбны актыўныя дзеянні.

Сусветнаму кангрэсу папярэднічалі масавыя маніфестацыі, шырокія народныя кампаніі, нацыянальныя канферэнцыі і кангрэсы змагароў за мір у Італіі, Францыі, Англіі, Савецкім Саюзе, Індыі, Японіі, Польшчы, Бразіліі, Чэхаславакіі, Інданезіі, Мексіцы, Балгарыі,

Галандыі, Даніі, Румыніі — у большасці краін свету.

Вялікія дэлегацыі прыбылі з Англіі, Францыі, Італіі, ЗША і многіх іншых краін.

Шырока прадстаўлена грамадскасць краін Азіі, Афрыкі і Лацінскай Амерыкі. Народы амаль сарка афрыканскіх дзяржаў прыслалі на кангрэс сваіх прадстаўнікоў.

Па-святочнаму выглядае велізарная зала Палаца. Яна перапоўнена. У ложах і на ярусах — прадстаўнікі працоўных Масквы, дзеячы савецкай навукі і культуры.

Прыемным блакітным святлом залі вялікі экран за сталом прэзідыума. На ім просты, але выразны малюнак Пабла Пікасо: над сонцам над кучай паламанай зброі — голуб міру з аліўкавай галінкай. На сямі мовах напісана: Сусветны кангрэс за ўсеагульнае разбраенне і мір.

На трыбуну падыходзіць член міжнароднага падрыхтоўчага камітэта **Вольга Паблетэ** (Чылі) — лаўрэат Міжнароднай Ленінскай прэміі «За ўмацаванне міру паміж народамі». Мы пачынаем работу вялікага форуму за ўсеагульнае разбраенне і мір, гаворыць яна. Мы прыбылі сюды, поўныя надзей, якая нападзіла сэрцы і галовы ўсіх людзей на зямным шары. На кангрэс накіраваны найбольш прадстаўнічыя дэлегацыі, пасланцы тых сіл, якія змагаюцца за ўсеагульны мір — супраць вайны, спрабуючы паставіць энергію атама на службу ў мірных мэтах з тым, каб яна перастала быць пастаяннай пагрозай, якая навісае над чалавецтвам.

Сярод членаў прэзідыума вядомыя змагары за мір: прэзідэнт-выканаўца Сусветнага Савета Міру Джон Бернал, старшыня Сусветнай федэрацыі прафсаюзаў Рэната Бітосі (Італія), Ізабела Блюм (Бельгія), Джэймс Эндзікот (Канада), кубінскі паэт Ніколас Гільен, Астап Длускі (Польшча), Эмануэль Д'Асцье дэ ла Вікэры, Эжэні Катон, П'ер Кот (Францыя), Каору Ясуі (Японія), Рамешвары Неру (Індыя), Мао Дунь (Кітайская Народная Рэспубліка), пані Субандрыю (Інданезія), Анна Зегерс (Германская Дэмакратычная Рэспубліка), Карла Леві (Італія), Дыяра Амаду (Верхняя Вольта), Гордан Шэфер (Англія), Уільям Мару (Аўстралія), К. Б. Гудлет (ЗША), Малані Абдулае (Нігер), савецкія пісьменнікі І. Р. Эрэнбург, А. Е. Карняйчук, М. С. Ціханавіч, прэзідэнт Акадэміі навук СССР акадэмік М. У. Келдыш (СССР).

Зацвярджаецца таксама саратарыят кангрэса. Старшыня на першым пасяджэнні аднадушна выбіраецца **Эжэні Катон** (Францыя), якую ўдзельнікі форуму вітаюць гарачымі апладысмантамі.

Эжэні Катон займае месца старшыні ў прэзідыуме і выказвае падзяку за аказаны ёй гонар. Яна аб'яўляе Сусветны кангрэс за ўсеагульнае разбраенне і мір адкрытым.

Мы хочам, гаворыць Эжэні Катон, каб было скончана са злачынным марнатраўствам сіл і багадзяў, мы хочам, каб гэта (Працяг на 2-й стар.)

Голуб міру распрастаў свае крылы над Масквой... Нябесная сінь, якая ўсю ноч упарта змагалася са свінцовымі хмарамі, нарэшце, узняла верх, і сонечныя праменні пачалі высякаць залатыя іскры з купалаў старажытнага Крамля.

9 ліпеня тут адкрыўся Сусветны кангрэс за ўсеагульнае разбраенне і мір.

Яшчэ задоўга да таго моманту, калі слаўная дачка чылійскага народа Вольга Паблетэ звярнулася са словамі прывітання да ўдзельнікаў кангрэса, праз крамлёўскія вароты — Спаскія, Троіцкія, Баравіцкія — спачатку тонкімі ручайкамі, а затым магутным патокам да Палаца з'езду накіраваліся тысячы савецкіх людзей.

Тут не толькі масквічы. Кожны дзень дзесяткі тысяч савецкіх грамадзян прыязджаюць з усіх канцоў нашай неабсяжнай Радзімы ў Маскву — хто па справах, хто ў водпуск. Гэтай раніцай многія з іх прыйшлі да палаца са шкла і мармуру, каб пажадаць поспеху вялікай асамблеі міру: іх вуснамі пятаццаць савецкіх рэспублік віталі прадстаўнікоў больш як ста дзяржаў.

Небывалая «ганаровая варта!» Многія не ведаюць замежных моваў. Але не бяда! Яны змаглі выказаць свае пачуцці і самыя запаветныя думкі проста і сардэчна ўсмешкай, гарачым поціскам рук.

— Я шчаслівы бачыць на гэтай плошчы лепшых, самых дастойных прадстаўнікоў чалавецтва! — гаворыць сямідзесяцічатырохгадовы пенсіянер Е. Ісаев. — Да голасу такіх людзей нельга не прыслухацца, іх думка — сапраўдная воля народная!

Пад зводамі Троіцкай вежы Крамля стаяла Палага Іванаўна Данкоўская, заслужаная настаўніца рэспублікі. Як на вялікае свята, сабралася сюды гэта жанчына, на грудзях якой ордэн Леніна. Колькі разоў уваходзіла яна за сваё доўгае жыццё ў школьны клас, колькі дзяцей навучыла цаніць добрае, разумнае, светлае і вольнае сёння Палага Іванаўна хвалюецца не менш, чым мала-

ЗЛАЧЫНСТВА АМЕРЫКАНСКІХ АТАМШЧЫКАЎ

ЯДЗЕРНЫ ВЫБУХ У КОСМАСЕ

НЬЮ-ІОРК. У 23 гадзіны 8 ліпеня па мясцоваму часу (12 гадзін 9 ліпеня па маскоўскаму часу) Злучаныя Штаты ажыццявілі ядзерны выбух вялікай магутнасці на вышыні каля 200 міль у раёне вострава Джонстан.

У паведамленнях замежных інфармацыйных агенцтваў з Ганалулу ўказваецца, што магутная ўспышка ад выбуху была відаць на адлегласці 750 міль ад месца выбуху. Агенцтвы пры гэтым адзначаюць, што Злучаным Штатам удалося ажыццявіць гэты выбух толькі пасля папярэдніх спроб уварваць ядзерную канструкцыю ў космасе, якія, як вядома, закончыліся правалам.

ЗША ўзарвалі сваю ядзерную канструкцыю ў космасе, нягледзячы на рашучыя пратэсты ўсяго чалавецтва, якраз у той дзень, калі ў Маскве пачаў сваю работу Сусветны кангрэс за ўсеагульнае разбраенне і мір.

РОЗУМ ПЕРАМОЖА

Савецкія касманаўты Юрый Гагарын і Герман Цітоў зрабілі наступную заяву карэспандэнту ТАСС:

Знаходзячыся на пасяджэнні Сусветнага кангрэса за ўсеагульнае разбраенне і мір, мы даведліся, што Злучаныя Штаты ўзарвалі яшчэ адно ядзернае прыстасаванне, якое было паднята ракетай на вышыню каля 200 міль над востравам Джонстан у Ціхім акіяне. Як стала вядома, гэта самы магутны выбух на вялікай вышыні ў цяперашняй серыі выпрабаванняў, якія праводзяць Злучаныя Штаты Амерыкі над астравамі Джонстан і Раждзяства.

Мы глыбока абураны гэтым новым актам, накіраваным супраць міру, супраць чалавецтва. Натуральна, што ў выніку такіх ядзерных выбухаў робяцца больш складанымі палёты ў космас, далейшае навуковае вывучэнне касмічнай прасторы.

Мы звяртаемся да ўсяго насельніцтва зямнога шара з заклікам зрабіць усё для таго, каб утаймаваць амерыканскую ваеншчыну. Здаровы сэнс павінен перамагчы. Паветра павінна быць чыстым. Няхай тыя, хто даў указанне ўзарваць атамную бомбу, зразумеюць, нарэшце, што іх дзеянні не акажуцца беспакаранымі.

Члены аргенцінскай дэлегацыі на кангрэсе Хуан Карлас Эспіна, Аціліо Е. О. Марчынні знаходзіліся ў зале пасяджэнняў, калі сюды прыйшла страшная вестка аб узрыве амерыканскай ваеншчынай ядзернай бомбы ў космасе. Гэта ўзрушыла нас, заявілі яны. Гэта сапраўднае варварства, злачынства супраць чалавецтва, нахабная правакацыя.

Член англійскай дэлегацыі, член камітэта абароны міру Манчэстэра Лідзія Эверэт:

Як жанчына, як маці і бабуля, я гнеўна пратэстую супраць гэтай нахабнай выхадкі, зробленай амерыканцамі ў космасе. Гэта злачынства супраць шчасця нашых дзяцей.

Член бразільскай дэлегацыі, старшыня саюза бразільскіх пісьменнікаў Элена Сільвейра:

Амерыканцы ўчынілі новую правакацыю. Яны хочуць атруціць космас. Гэта — выклік ідэям міру. І усё ж я веру, што сілы, якія паслалі Гагарына ў космас, перамогуць чорныя справы тых, хто ўзарваў ядзерную бомбу ў космасе.

Прэзідэнт партыі «Адзіны Камерун» Ндэ Нтумаза:

Гэты выбух накіраван супраць міру і супраць кангрэса. Ён даказвае, што імперыялісты працягваюць падтрымліваць міжнародную напружанасць ва-

НАХАБНАЯ ПРАВАКАЦЫЯ

ўсім свеце. Наш кангрэс павінен выкрыць гэта злачынства ў космасе перад усім чалавецтвам, перад амерыканскім народам, які павінен зразумець, што такія выбухі пагражаюць і яму.

Вынікі амерыканскага выбуху

ТОКІО, 9 ліпеня. Зроблены Злучанымі Штатамі ў раёне вострава Джонстан ядзерны выбух на вялікай вышыні адрозу ж зрабіў немагчымым прыём звычайна добра атрымліваемых у Японіі радыёперадач з Ганалулу і з Каліфорніі. Праз некалькі мінут прыём гэтых перадач аднавіўся. Але, на думку японскіх спецыялістаў, гэта аднаўленне сувязі толькі часовае.

Інстытут вывучэння радыёхваля Міністэрства пошт і тэлеграфа зарэгістраван пасля выбуху поўнае спыненне радыёсувязі з Паўднёвай Амерыкай.

Агенцтва Кюда Цусін паведавае, што ў колах японскага МЗС выказваюць жаль у сувязі з тым, што ЗША правялі ядзерны выбух на вялікай вышыні, нягледзячы на неаднаразовыя пратэсты Японіі.

СУСТРЭЧЫ З БЕЛАРУСКІМІ РАБОЧЫМІ

У наступныя дні нашы амерыканскія госці працягнулі знаёмства з Мінскам. Цэлым ліпеневым ранкам аўтобус падвёз турыстаў да варот Мінскага радыёзавода. Тут іх вёгліва сустраў прадстаўнік завода і запрасіў усіх у кабінет дырэктара.

Галоўны інжынер завода А. А. Трафімовіч і сакратар партарганізацыі Л. Г. Захарэнка расказалі гасцям аб сваім заводзе і адказалі на іх шматлікія пытанні.

Штогод завод выпускае дзесяткі тысяч радыёпрыёмнікаў і тэлевізараў. І штогод мяняюцца, удасканальваюцца іх мадэлі. Вырабы мінскага радыёзавода добра вядомы тэлегледачам і радыёслухачам нашай краіны. Ведаюць іх у краінах народнай дэмакратыі і ў капіталістычных краінах. На ўсіх міжнародных выстаўках дэманструюцца беларускія радыёпрыёмнікі і тэлевізары. Рабочыя, што працуюць на ім, у асноўным моладзь. Многа на заводзе жанчын, бо праца тут лёгкая, чыстая.

— А які сярэдні заробтак вашых рабочых? — пытаецца турыст Цімафей Сплендэр.

— Сярэдні месячны заробтак нашага рабочага прыкладна 90 рублёў. — адказвае Л. Г. Захарэнка.

Нашых землякоў цікавіць, якую адукацыю маюць рабочыя завода.

На заводзе працуюць тысячы рабочых. З іх толькі 260 чалавек скончылі 5—7 класаў. І то гэта старэйшыя людзі, якія ўжо даўно вучыліся ў школе. Моладзь уся скончыла 10 класаў і мае сярэднюю адукацыю. Але на гэтым вучоба іх не канчаецца. Большасць працягвае яе ў вярочных тэхнікумах і інстытутах. Студэнты маюць асаблівыя льготы: водпускі абавязкова летам, дадатковыя выхадныя дні на рабочым тыдні, якія прадастаўляюцца для падрыхтоўкі да экзаменаў.

— Усё гэта стварае для завода некаторыя часовыя цяжкасці, але гэта апраўдвае сябе, — гаворыць А. А. Трафімовіч. — Мы атрымліваем новае папаўненне, новы атрад тэхнікаў і інжынераў.

Найбольш здольны завод пасля двух год работы накіроўвае на вучобу ў інстытут і плаціць ім стыпендыю.

Сярод рабочых завода вельмі многа рацыяналізатараў, вынаходнікаў. Гэта іх рукамі распрацоўваюцца і ўкараняюцца ў вытворчасць новыя мадэлі радыёпрыёмнікаў і тэлевізараў. Бывае і так, што ад укаранення новага вынаходніцтва скарачаецца колькасць рабочых на выкананні данай аперацыі. Такія рабочыя не звальняюцца з завода, а проста пераводзяцца на іншую работу.

Пасля гутаркі гасцей запрашаюць аглядаць цэхі завода, спартыўную залу, актавую залу, дзе адбываюцца ўрачыстыя вечары, канцэрты.

На заводзе бываюць замежныя дэлегацыі з розных краін свету. Усе яны пакідаюць памятныя падарункі, вымпелы, і ўсё гэта захоўваецца са шчырымі сяброўскімі пачуццямі.

А вось і адзін з цэхаў завода. Ён вялікі, прасторны, светлы. Мы прыйшлі сюды якраз у той час, калі праводзілася вытворчая гімнастыка. Пад гукі бадзёрага маршу выконваюць рабочыя гімнастычныя практыкаванні. Такая размінка вельмі карысна для здароўя. Яна дапамагае захаваць на працягу ўсяго рабочага дня бадзёрасць, жывцярданасць і высокую прадукцыйнасць працы. Спадабалася гэта і нашым амерыканскім гасцям.

— А ў нас, у Амерыцы, — гаворыць Д. Федарук, — каб ты і памёр на сваім рабочым месцы, дык ніхто аб табе не паклапаціўся б. Там толькі імкнуцца як мага больш выцягнуць сіл з рабочага, а ўсё астатняе гаспадароў мала цікавіць. Турысты пабывалі там, дзе збіраюцца асобныя вузлы з са-

мых маленькіх дэталей, і ў цэхах, з якіх выходзяць у свет прыгожыя новенькія бліскучыя радыёпрыёмнікі і тэлевізары.

Нашы госці не проста цікавіцца ўсім, што бачаць. Яны параўноўваюць усё бачанае з тым, што ёсць у іх, у Амерыцы.

Яны гавораць, што такіх умоў працы, як на заводах у Савецкім Саюзе, у іх няма. Тут усё робіцца для рабочага чалавека, для таго, каб яму было добра.

Задавальненне выклікала і прадукцыя радыёзавода.

— Экраны вашых тэлевізараў ніколі не меншыя за амерыканскія, — гавораць турысты.

Асаблівую цікавасць выклікае ў турыстаў пытанне аб прафсаюзах.

— Колькі рабочых у вашым заводзе з'яўляюцца членамі прафсаюза? — пытаюць госці ў галоўнага інжынера А. А. Трафімовіча.

— А ў нас усе рабочыя члены прафсаюза. Гэта ўжо атрымліваецца само сабой. Чалавек прыходзіць на завод, уліваецца ў рабочую сям'ю і ўступае ў прафсаюз. Зароботная плата, улік і нармаванне платы, новыя расцэнкі распрацоўваюцца аддзелам працы і зароботнай платы. Потым усё гэта перадаецца на зацвярджэнне дырэктара. Але без згоды прафсаюзаў дырэктар не мае права вынесці свайго рашэння.

Расказваючы аб заводзе, А. А. Трафімовіч гаворыць, што многія цэхі, брыгады змагаюцца за званне калектываў камуністычнай працы.

— А што павінен зрабіць калектыў, каб яму прысвоілі гэта званне?

— Ён павінен добра працаваць. Выконваць і перавыконваць план. Выпускаць толькі выдатную прадукцыю. — тлумачыць А. А. Трафімовіч. — Але гэтага мала. Акрамя добрай работы, улічваецца актыўны ўдзел у грамадскім жыцці прадпрыемства. Ударнік камуністычнай працы павінен уносіць рацыяналізатарскія прапановы, абавяз-

кова вучыцца ў тэхнікуме, інстытуце або павышаць свае веды самастойна.

— А што робяць з тымі рабочымі, якія парушаюць працоўную дысцыпліну, робяць брак? У Амерыцы такіх штрафуюць або звальняюць з работы, — гавораць нашы землякі.

— Ну, у нас зусім іншыя меры ўздзеяння на такіх людзей. Па-першае, у нас іх вельмі мала. Кожны рабочы працуе таму, што лічыць гэта жыццёвай неабходнасцю. Ён ведае, што працуе на сябе самога, а не на капіталіста, і што плёнам свайго працы будзе карыстацца ён сам. Ну, а калі і здараюцца выпадкі парушэнняў працоўнай дысцыпліны, то тут парушальнік павінен трымаць адказ за свой учынак перад грамадствам, перад сваімі ж таварышамі. Такія людзі крытыкуюцца на сходах, ў насценных газетах, у спецыяльных бюлетэнях.

Многа цікавага было расказана і паказана амерыканскім гасцям на радыёзаводзе.

На тэрыторыі завода працуе паліклініка. У ёй ёсць урачы любых спецыяльнасцей: тэрапеўт, неўрапатолаг, оталарынголог, зубны ўрач. Пры паліклініцы працуе рэнтгенаўскі кабінет. Тут не толькі леаць бясплатна хворых, але і праводзяцца сістэматычныя прафілактычныя агляды.

Цікавыя размовы адбываліся ў нашых гасцей з рабочымі пасля экскурсіі. Быў час абедзеннага перапынку, на заводскім двары, у скверы было многа людзей. То тут, то там акружалі яны гасцей, завязваліся сяброўскія гутаркі. Гасцям было цікава даведацца ад саміх рабочых аб іх жыцці, гаспадарам завода хацелася ведаць аб жыцці за мяжой.

Ад'язджаючы з завода, госці шчыра дзякавалі за цікавую экскурсію і жадалі ўсім рабочым завода яшчэ большых поспехаў.

Д. БАБАК.

На здымках: амерыканскія госці аглядаюць гатовую прадукцыю Мінскага радыёзавода: тэлевізары і радыёпрыёмнікі.

Вялікі форум народаў

(Пачатак на 1-й стар.)

было ажыццёлена ў інтарэсах прагрэсу чалавецтва. Мы хочам, каб лепшыя заваёвы і адкрыцці навукі служылі жыццю, а не смерці.

Слова атрымлівае сакратар Міжнароднага камітэта кангрэса Айвар Монтэгу (Англія). Ён падрабязна інфармуе аб парадку работы кангрэса. Акрамя пленарных пасяджэнняў, будуць працаваць чатыры камісіі:

разбраенне і яго палітычныя і тэхнічныя праблемы; эканамічныя вынікі разбраення;

разбраенне і нацыянальная незалежнасць; разбраенне і праблемы права, культуры, маралі і г. д.

Айвар Монтэгу напамінае аб тым, што прэзідэнт-выканаўца Сусветнага Савета Міру Джон Бернал накіраваў спецыяльныя пісьмы краўнікам урадаў 18-ці краін — удзельніц Жэнеўскай канферэнцыі па разбраенню, з запрашэннем выступіць на Сусветным кангрэсе і выказаць свае адносіны да праблем усеагульнага разбраення.

Адказы прыслалі дзевяць краўнікоў урадаў, гаворыць Айвар Монтэгу. Старшыня Савета Міністраў СССР М. С. Хрушчоў выказаў жаданне асабіста прысутнічаць на нашым кангрэсе і выступіць на ім.

Гэта паведамленне сустракаецца бурнымі апладысмантамі.

Затым слова атрымлівае старшыня Міжнароднага камітэта кангрэса, прэзідэнт-выканаўца Сусветнага Савета Міру прафесар Джон Бернал.

Наша сустрача тут, гаворыць прафесар Бернал, з'яўляецца гістарычнай. Ніколі раней не збіралася так многа людзей такіх разнастайных прафесій — мужчын і жанчын, маладых і старых з усіх канцоў зямлі.

Што ж прывяло сюды нас, прадстаўнікоў дзесяткаў мільянаў людзей? — пытаецца прамоўца. Ён гаворыць аб небяспецы, звязанай з гонкай узбраенняў, якая паскараецца, з ядзернымі выпрабаваннямі, з пастаянным пагрозам узнікнення ядзернай вайны. Гэта небяспечна не новая, заяўляе дакладчык, але яна павялічваецца; і, на шчасце, усё большая і большая колькасць людзей усведамляе яе і прыкладае ў многіх краінах усё сілы, каб змяніць гэту гандэльніцкую і забяспечыць паврот да разбраення і міру. Скліканне кангрэса ў даны час выклікана тым, што перагаворы аб разбраенні дасягнулі крытычнай стадыі. Камітэт па разбраенню, састаў якога цяпер больш роўны, чым калі-небудзь у мінулым, засядае вось ужо некалькі месяцаў, не дасягнуўшы прыкметнага прагрэсу.

Іменна ў даным выпадку неабходна мабілізаваць як мага большую актыўнасць грамадзян усіх краін на забяспечэнне шляхам націску на ўрад такога становішча, пры якім перагаворы аб разбраенні пачаліся б у

новым духу і вялі да сапраўднага і хуткага разбраення.

Прафесар Бернал адзначае, што гэты кангрэс дае магчымасць для сапраўды сур'ёзнага абмеркавання розных праблем разбраення: ваенных, палітычных і эканамічных. Тут прадстаўнікі розных краін і раёнаў свету змогуць абмяняцца інфармацыяй і дасягнуць разумення, якое пазней можа стаць асновай дзеянняў. Гэта будзе тым больш карысным, таму што на кангрэсе ўпершыню знаходзіцца вялікая дэлегацыя ЗША, адной з вялікіх ядзерных дзяржаў.

Зразумела, рознагалосці і падазрэнні ёсць нават паміж тымі людзьмі ў розных краінах, якія змагаюцца за мір. Рознагалоссяў хапае нават у асобна ўзятых краінах. Наша сустрача павінна дапамагчы ліквідаваць іх. У руху за мір вельмі ўжо моцны дух халоднай вайны з суправаджаючым яе праследваннем прагрэсіўных дзеячоў і палітэмам. Пытанне не ў тым, падтрымлівае рух прыхільнікаў міру ў той ці іншай краіне палітыку свайго ўрада або выступае супраць яе. Яно хутчэй заключаецца ў тым, ці дапамагае сама гэта палітыка разбраенню і міру або перашкаджае ім. Іменна такую палітыку мы павінны паспрабаваць выпрацаваць, няхай нават у агульных рысах, на нашым кангрэсе.

Гэта не павінна быць невыканальнай задачай, бо разыходжанні паміж асноўнымі плавонамі разбраення, выстаўленымі галоўнымі ядзернымі дзяржавамі — Савецкім Саюзам і Злучанымі Штатамі, — ужо значна звужаны пры дапамозе перагавораў. Пры добрай волі і сумленнасці іх можна прывесці да ўзаемапрыёмнага кампрамісу, напрыклад, да такога, які быў прапанаваны нядаўна на канферэнцыі круглага стала ў Бруселі. Яго сутнасць заключаецца ў тым, каб прыняць прынцыпы сумеснай дэкларацыі ЗША і СССР ад верасня мінулага года аб разбраенні: першае — яснае абвясненне мэты — толькі ўсеагульнае і поўнае разбраенне, ажыццяўляемае ўзгодненымі этапамі. Другое — на кожным этапе ні той, ні другі бок, які ўдзельнічае ў перагаворах, не павінен набываць ніякай стратэгічнай перавагі. Пытанне аб інспекцыі і кантролі, якое здаецца непераадольным і наўмысна перавылічаным, прадстаўляе з сябе цяжкасць, якая зусім не такая вялікая, як гэта хочучь паказаць. Многа тут залежыць ад тэмпаў, якімі будзе ажыццяўляцца разбраенне. Шпаркае разбраенне пры інспекцыі знішчанага зброі ў вялікай колькасці робіць інспекцыю ўсяго астатняга больш лёгкай, чым пры павольным разбраенні, якое амаль на неакрэслена доўгі час зацягвае перыяд падазрэнняў і захоўвае да канца пагрозу ядзернага ўмяшання.

— А ў нас, у Амерыцы, — гаворыць Д. Федарук, — каб ты і памёр на сваім рабочым месцы, дык ніхто аб табе не паклапаціўся б. Там толькі імкнуцца як мага больш выцягнуць сіл з рабочага, а ўсё астатняе гаспадароў мала цікавіць. Турысты пабывалі там, дзе збіраюцца асобныя вузлы з са-

— А ў нас, у Амерыцы, — гаворыць Д. Федарук, — каб ты і памёр на сваім рабочым месцы, дык ніхто аб табе не паклапаціўся б. Там толькі імкнуцца як мага больш выцягнуць сіл з рабочага, а ўсё астатняе гаспадароў мала цікавіць. Турысты пабывалі там, дзе збіраюцца асобныя вузлы з са-

Добры дзень, паважаная рэдакцыя «Голасу Радзімы»!

Мне трэба было б пісаць на беларускай мове, але абставіны майго жыцця не далі магчымасці навучыцца беларускай грамаце. Чытаць магу, а пісаць не. Але спадзяюся і пісаць навучыцца.

Я памятаю, як жыў на радзіме, працаваў на зямлі — на вузкіх палосках. Зямлі было мала, і была яна непрыгодная. Цяжка было жыць.

У 1921 годзе прыехаў я ў Канаду. Тут я сустраў голад, беспрацоўе і галечу. З 1940 года жыць стала крыху лягчэй.

Мэта майго пісьма: вы мне прысылаеце нашу слаўную газету «Голас Радзімы», і я вельмі хачу падзякаваць вам. Вялікае вам дзякуй, што вы мяне знайшлі і не забылі.

Затым да пабачэння. Няхай жыве мір, няхай будзе мір!

Піліп ШПЭНДЗІК.
Канада.

Родныя людзі

За акіянам засталася Аргенціна, гады, пражытыя на чужыне. Пагранічны савецкі горад Чоп. Адсюль для Веры Дзмітрыеўны Курдун пачалася Радзіма. Радзіма! Колькі разоў мары прыносілі яе сюды. Нарэшце, яна дома.

Усхваляваная жанчына прагна ўглядаецца ў ваколіцы. Прагна слухае яна ўрыўкі фраз і словы на роднай мове. Гэтыя такія простыя і звычайныя словы закруцілі ў сэрцы струны, якія ўжо даўно маўчалі. І як водгук, празрыстымі кроплямі радасці пабеглі па зморшчынках шчок слёзы.

Пачалося новае жыццё. У руках газета. Вера Дзмітрыеўна ўсё цікавіць, усё для яе новае. Перад вачыма мільгаюць загаловкі. Часта трапляюцца словы: «брыгада камуністычнай працы», «налектыў заваяваў ганаровае званне камуністычнага».

— Што гэта такое? Цёпла сустрэў новую работніцу калектыву швейнай фабрыкі. Здавалася Веры Дзмітрыеўне: фабрыка як фабрыка. Уздоўж цэха няспынна рухаюцца стужкі канвеераў, толькі паспявай выконваць сваю аперацыю. Гэта і было першым клопам новага члена калектыву. Але рукі яе, прывычныя да работы, лёгка спраўляліся і не з такім тэмпам.

Усё шло добра. Але трэба ж будзе здарыцца — абпаліла дома руку. Працаваць стала цяжэй. Стужка падавала і падавала ўсё новыя дэталі, а рукі не паспявалі... Памяць уваскрашае прайшоўшыя дні, падобныя выпадкі там, у Амерыцы. Жалезны закон: не паспяваеш — вызвалі месца другому — дзейнічаў безадмоўна.

Рука цягнеца назад за неапрацаванай дэталлю, што адыходзіць па стужцы ад жанчыны. Але дзе ж яна? Заклапочаны позірк з пустой стужкі слізгае далей. А вось яна, дэталі. Хуткімі рухамі яе аперацыю заканчвае суседка Тая Рак — камсорг участка. Скончыўшы, яна робіць сваю. Працаваць стала лягчэй. Дэталі, якія не паспявала апрацоўваць Курдун, брала на сябе Тая.

З палёгкай уздыхнуўшы, пажылая жанчына паправіла пасму валасоў, якая навісла на вочы. «Ну, што ж, атрымаю менш зарплату, толькі і ўсяго». І яна з удзячнасцю ўсміхнулася суседцы.

Якое ж было яе здзіўленне, калі яна атрымала зарплату, як і звычайна.

— Дзіна Андрэеўна! Атрымалася памылка, — звярнулася яна да майстра участка. — Частку маёй работы выконвала Тая Рак, а заплацілі мне.

— Усё ў парадку, Вера Дзмітрыеўна, у нас за дапамогу таварышу грошы не бяруць.

Гэта на яе зрабіла незабыўнае ўражанне. Яна ўпершыню за сваё жыццё адчула цёплыя і сардэчныя адносіны паміж членамі калектыву. Стала больш уважліва прыглядацца да сябровак, да іх адносін паміж сабой. Запомніўся ёй такі выпадак:

Рэгіна Дурава — выхаванка дзіцячага дома. У 18 год выйшла замуж. Работа, хатнія клопаты ды яшчэ дзіця. Маладая маці разгубілася. Не хапала на ўсё часу. Работніцы Сокалава і Пуставіт не раз хадзілі да яе дадому, дапамагалі ва ўсім. Цяпер маладая жанчына спраўляецца сама. Але ў той час гэта сяброўская дапамога і мацярынскія парады ёй у многім дапамагалі.

Працоўная слава. Гэтыя словы таксама ўпершыню пачула Вера Дзмітрыеўна на Радзіме.

Кожны дзень, праходзячы ў цэх міма Дошкі гонару, Вера Дзмітрыеўна бачыла вялікія фатаграфіі лепшых работніц. Гэта людзі працоўнай славы. У самым цэнтры здымак прыгожай дзяўчыны — Тамары Патоцкай. Гэтую сціпную работніцу яна добра ведала. Не раз любавалася спрытнымі рухамі яе дзявоцых рук і ўспамінала сваю маладосць, накінутую за акіянам.

Некалькі месяцаў Вера Дзмітрыеўна працуе ў новым для яе калектыве. Але ўжо добра зразумела, што такое калектыву камуністычнай працы.

— Гэта вялікая сям'я, — гаворыць яна аб сваіх таварышах. — Так клапаціцца і дапамагаць адзін аднаму могуць толькі родныя людзі.

Мікалай БЯЛЮК.
г. Баранавічы.

МЫ МАРАЙ АБ МІРЫ І ДРУЖБЕ

ЖЫВЁМ

Фінскія і бельгійскія дзеці на радзіме бацькоў

Яны пасябравалі ў лагеры.

Поезд Хельсінкі — Масква спыняецца на Ленінградскім вакзале. З вагона выходзіць група дзяўчынак і хлопчыкаў з чамаданами, дарожнымі сумкамі, і пад зводамі вакзала звяніць вясёлы дзіцячы смех, чуецца гоман на розных мовах. Гэтыя юныя падарожнікі — дзеці нашых суайчыннікаў з Фінляндыі. Іх запрасілі ў Беларусь на адпачынак у піянерскі лагер.

У Ленінградзе фінскія дзеці правялі ўсяго некалькі гадзін. Апоўначы яны зноў занялі зручныя месцы ў спальным вагоне і накіраваліся далей, у Беларусь. Нягледзячы на позні час, дзеці кладуцца спаць не адразу. Ідзе ажыўлены абмен першымі ўражаннямі.

...Раніца застае дзяцей на беларускай зямлі. Паснедаўшы, яны прыпадаюць да вокнаў і з цікавасцю разглядаюць маляўнічыя вёскі, што праносяцца міма, калгасныя палі і сады, цёмна-зялёныя густыя лясы.

...Летняя раніцай мы прыехалі ў Крыжоўку. Было халаднавата і пахмурна, але сонцам свяціліся твары дзяцей, яны былі вясёлыя і жыццярадасныя.

— Не бяда, што крыху сумнаватае надвор'е. Няхай сонца спрачаецца з намі, — жартуе Коля Лук'янаў.

— Як вы жывяце тут?

— Выдатна, — адказвае Валянціна Паўлаўна Сучкова, кіраўнік групы бельгійскіх дзяцей. — Некаторыя нашы дзеці слаба размаўлялі па-руску і, калі ехалі сюды, баяліся, што ім цяжка будзе разумець рускія хлопчыкаў і дзяўчынак. А цяпер добра гавораць па-руску, цудоўна разумюць сва-

за лепшае звяно, і мы пастараемся заняць першае месца.

— А мяне выбралі старастам пакоя, — гаворыць Косця Багданаў. — Я адказваю за чысціню і парадак. І, зразумела, пастараюся, каб у нас заўсёды былі самыя лепшыя аднакі. Я вельмі люблю маленькіх дзяцей. І тут пасябравалі з акцябратамі з чацвёртага атрада. Здаецца, і яны палюбілі мяне...

Весела дзецям у лагеры. Дзяўчынкі развучаюць новыя вершы, песні, танцы, гімнастычныя практыкаванні. А хлопчыкі больш за ўсё любяць спорт. Для іх тут — спартыўныя пляцоўкі. Ужо адбыліся першыя спаборніцтвы па валейболу і баскетболу.

— Мы захапляемся не толькі спортам, — гаворыць Сяргей Варлачоў, — але і мастацкай самадзейнасцю. Зараз у нашым клубе рэпетыцыя. Паглядзіце, як мы танцуем і спяваем. Толькі не будзьце вельмі патрабавальныя; мы ж ніколі раней не танцавалі.

...Лагерны масавік М. А. Свірноўскі запрасіў на сцэну бельгійскіх дзяўчынак. Баяніст зайграў вясёлу беларускую «Бульбу», і дзяўчынкі закружыліся ў імклівым танцы. Фінскія хлопчыкі і дзяўчынкі развучылі «Беларускую польку» і прыгожа выканалі яе. А потым са сцэны загучалі знаёмыя моладзі ўсяго свету словы «Марша дэмакратычнай моладзі свету» А. Новікава:

Дети разных народов,
Мы мечтою о мире живем...

Юныя беларусы і фіны, рускія і бельгійцы, украінцы і дзеці іншых нацыянальнасцей жывуць у піянерскім лагеры пад Мінскам. Ім вельмі добра. Добра таму, што яны жывуць пад мірным, чыстым небам, мараць аб міры і дружбе, — вялікай дружбе дзяцей розных народаў.

Г. ПАРОМЧЫК.

МЫ СЛУХАЕМ ГОЛАС РАДЗІМЫ

(Пісьмо з Кельна)

Добры дзень, дарагія суайчыннікі з радыё «Савецкая Беларусь»!

Паведамляю Вам, што 24 чэрвеня 1962 года мне першы раз удалося пачуць ваш голас у эфіры, голас дарагой Радзімы, голас роднага беларускага народа! Мы ўжо некалькі разоў чулі вашы радыёперадачы і ад усёго сэрца дзякуем вам за вашу працу. А праца ваша вышэйшая, таму што вы несёце ісціну і праўду аб нашай Савецкай Радзіме!

Вам жа добра вядома, што тут, у «вольным» свеце, дзень і ноч праводзіцца істэрчны і лямант многіх грамафонаў і клеветонаў, якія чэрняць нашу Айчыну, і многім нашым суайчыннікам бывае цяжка разабрацца, дзе ж праўда, а дзе хлусня. Але вось цяпер сярод гэтай шалёнай тарабарыччыны ў эфіры загучаў моцны, спакойны голас нашай Радзімы, якая ўпэўнена ідзе па шляху да светлай будучыні — камунізма! І ніякі паклёп ворагаў нашай Айчыны не здольны задушыць голас праўды. Дарэмна стараюцца гэтыя «паноў» Бескарыйская чорная праца прадаўшых сваю душу «вызваліцеляў»!

Як радасна і прыемна вечарам пасля дзённых нягод уключыць радыёпрыёмнік і цёлую гадзіну быць у кантакце са сваёй Радзімай і народам, слухаць навіны аб поспехах у працы і радаснях нашага народа, слухаць нашы задушыўныя песні і музыку!

У нашай паўсядзённай барацьбе за праўду і мір ва ўсім свеце, у барацьбе супраць паклёнікаў і ворагаў нашай Радзімы нам вельмі радасна, што за намі і разам з намі стайць наша магутная Савецкая дзяржава!

Чутнасць у нас тут выдатная!

Ад усёго сэрца жадаем вам поспеху!

Калі можна, то паўтарыце гутарку на міжнародных тэмах Ігара Дылеўскага, перададзеныю 26 чэрвеня 1962 года. Вельмі яна нам спадабалася.

З сардэчным і сяброўскім прывітаннем

П. К.

Дарагія землякі, працу вас сардэчна, калі ў вас ёсць магчымасць, то наведайце маю маці старанькую, якая пражывае ў горадзе Ліда. Яна вельмі за намі бядуе і перажывае.

Ад рэдакцыі:

Гутарка беларускага журналіста Ігара Дылеўскага, якая выклікала вялікую цікавасць, па жаданню аўтара гэтага пісьма і іншых нашых землякоў, што знаходзяцца за рубяжом, была перададзена па радыё паўторна 16 ліпеня г. г.

Нядаўна супрацоўнікі Беларускага радыё, выконваючы просьбу земляка П. К. з Кельна, пабывалі ў горадзе Ліда. Аб сваёй паездцы яны паведамілі яму.

Старшыня савета першага атрада Наташа Буганова павязвае чырвоны гальштук Тані Дзянісавай.

— Вось яна, радзіма бацькоў, — гаворыць Данілка Красцьянаў.

І хоць прырода Фінляндыі многім нагадвае нашу, беларускую, для дзяцей усё тут здаецца новым, зусім іншым, і яны пастаянна выказваюць сваё захапленне і зачараванне.

— А які ж Мінск? — не церпяцца даведацца юным падарожнікам. — Што ўбачым мы ў гэтым горадзе?

Вось і беларуская сталіца. Сустрэць дзяцей прыйшлі члены Беларускай секцыі Камітэта за вяртанне на Радзіму і развіццё культурных сувязей з суайчыннікамі, работнікі рэдакцыі газеты «Голас Радзімы» і радыё. Прывітанні, абмен уражаннямі, і зноў у дарогу, на гэты раз — у Крыжоўку, у піянерскі лагер.

Калі блакітны камфартабельны аўтобус спыніўся ля варот лагера, было далёка за поўнач, але ў лагеры ніхто не спаў: усе чакалі фінскіх сяброў. Іх сустрэлі музыкай, песнямі і кветкамі.

На наступны дзень зноў была такая ж цёплая сустрэча, спачатку на Мінскім вакзале, потым у піянерскім лагеры: сустракалі бельгійскіх дзяцей.

Пачалося вясёлае лагернае жыццё.

— Абмяняемся адрасамі, — прапануе сваім новым сябрам піянер 1-га атрада Аляксей Пятроў.

Фота М. Бурага.

З песняй праз жыццё Вялікі форум народаў

...На дзвярах вісць шльдачка: «Цшыня. Ідзе экзамен». За гэтымі дзвярыма, у аўдыторыі Гродзенскага педагагічнага інстытута, студэнты здаюць экзамен па тэорыі музыкі, паказваюць, чаму навучыліся яны за час вучобы. За сталом — хударлявы, убелены сівізнай мужчына. Ён уважліва слухае адказы сваіх выхаванцаў, правярае, як засвоілі яны тое, чаму ён вучыў іх.

...У гарадскім Доме народнай творчасці — рэпетыцыя ансамбля песні і танца «Нёман». Самадзейныя артысты — рабочыя, студэнты, будаўнікі, служачыя — пасля работы і заняткаў сабраліся тут і старанна развучваюць новыя песні і танцы. Харысты выконваюць песню на словы Янкі Купалы «Зайшло сонейка». Кіруе хорам чалавек, які больш за ўсё любіць песню і ёй, песні, прысвяціў усё сваё жыццё.

— Шырэй і павольней, таварышы, — звяртаецца ён да спевакоў. — Уявіце сабе на хвілінку нашы шырокія прасторы, нашы чудовыя пейзажы і перадайце ўсё гэтае хараво ў песні.

Хормайстар напявае мелодыю, яе падхопліваюць дзесяткі галасоў, і песня сапраўды набывае іншае гучанне.

...Позні вечар. Яркае святло ў расчыненым акне святлікага дома. Адтуль льецца мелодыя — павольная і задуманая. Грае яе на скрыпцы 66-гадовы стары — усё той жа педагог, сябра музыкі і песні, аб якім размова ішла вышэй, — Антон Міхайлавіч Валынчык.

Калі мы сустрэліся з Антонам Міхайлавічам, ён паведаміў аб тым, якім цяжкім і цяжкім быў яго шлях у песняе мастацтва. Ён палюбіў музыку і песню яшчэ тады, калі быў маленькім хлопчуком. Але ці мог ён вучыцца іграць і спяваць, развіваць свае здольнасці, калі на роднай Гродзеншчыне гаспадарылі польскія пань? Доўгі час вечарамі пасля працы ў паню Антон Міхайлавіч вучыўся іграць самастойна, а ў 1933 годзе яму ўдалося скончыць настаўніцкія музычныя курсы ў Крымянцы. Потым — гады выкладання музыкі і спеваў у гімназіях Навагрудка, Клецка, Слоніма і іншых гарадоў.

Толькі вераснёўскае сонца вызвалення выратавала ў 1939 годзе беларускі народ ад прыгнечання польскіх паню і магнатаў, вывела яго на шырокую дарогу жыцця. Нарэшце, перад людзьмі расчыніліся дзверы ў навуку, культуру, мастацтва. Але праз 22 месяцы з дня ўстаўлення на Гродзеншчыне Савецкай улады новае стваральнае жыццё было спынена Вялікай Айчыннай вайной. Людзі зноў павінны былі забыцца пра адукацыю, пра песні і абараняць Радзіму ад фашысцкай навалы...

У 1947 годзе Антону Міхайлавічу Валынчыку даручылі стварыць міжабласны беларускі

ансамбль песні і танца. І ён адправіўся ў дарогу, ездзіў і хадзіў па беларускіх гарадах і вёсках і ўсіх, хто любіў музыку і песню, збіраў у ансамбль.

— Памятаю такі выпадак, — успамінае Антон Міхайлавіч. — Крочу неяк па адной з вуліц Пінска. Чую, аднекуль даносіцца песня. Цудоўны дзявочы галасок спявае: «Ой рэчанька, рэчанька...» Уважліва прыслушаўся і накіраваўся туды, адкуль лілася песня. Заходжу ў маленькую чайную і спыняюся ля ўваходу. Там нікога няма, акрамя маладзенькай дзяўчынкі. Яна прыбірае са сталаў і спявае. Ubачыўшы мяне, дзяўчынка збянтэжылася і спыніла песню.

А. М. Валынчык.

— Спявай, спявай. Гэта вельмі прыгожа, — кажу я ёй. І калі яна закончыла пець, я звярнуўся да яе: — А можа ў наш ансамбль пайшла б?

Так папайняўся наш калектыў. Хутка ў ім было 40 юнакоў і дзяўчат, якія прыйшлі сюды з гучыцы народнай. І ўжо праз некалькі месяцаў мы выступілі з першай праграмай. Поспех быў вялікі. У Беларусі, на Украіне, у Прыбалтыцы — усюды, дзе мы выступалі, удзячныя глядачы ўзнагароджвалі нас громам апладысмантаў, кветкамі. А нам было вельмі прыемна бачыць, як наш народ любіць песню, як добра ён разумее яе і з захапленнем слухае. У той час я атрымаў першую Ганаровую граматы за развіццё самадзейнага мастацтва і актыўны ўдзел у ім.

Так і працягвае кроцьць побач з песняй праз жыццё Антон Міхайлавіч Валынчык. Ён кіраваў самадзейнымі ансамблямі і хорамі ў Мінску, Маладзечна, Ашмянах, Горках, Пухавічах і іншых гарадах і раённых цэнтрах. І ўсюды яго калектывам спадарожнічаў нязмэнны поспех.

Антон Міхайлавіч піша музыку да песень на словы беларускіх паэтаў: «За праўду, за шчасце», «Не бядуі», «Устаньце, хлопцы» Я. Купалы, «На сенажаці», «Ліпы старыя» Я. Коласа. Многія ансамблі і хоры выконваюць песні, напісаныя Антонам Міхайлавічам Валынчыкам. А нядаўна ў Гродна знаходзілася на гастролях Дзяржаўная акадэмічная харавая капэла БССР пад кіраўніцтвам народнага артыста СССР Р. Р. Шырмы. Як прыгожа прагучала ў выкананні капэлы песня «Касцы» на словы Я. Коласа! Музыку да яе таксама напісаў А. М. Валынчык.

Два гады назад Антона Міхайлавіча Валынчыка запрасілі на работу ў Гродзенскі педагагічны інстытут. Ён узначаліў там кафедру музыкі і спеваў. Адначасова ён — хормайстар у ансамблі песні і танца «Нёман». І ў тым, што калектыву ў мінулым годзе прысвоена званне народнага ансамбля, немалая заслуга і Валынчыка. Працуюць у Гродна курсы ўдасканалення настаўнікаў. І там Антон Міхайлавіч рыхтуе настаўнікаў музыкі і спеваў.

— Зараз у мяне вельмі вялікія планы і работы многа, — гаворыць А. М. Валынчык. — Усюды трэба паспець. Наш ансамбль рыхтуецца да дэкады літаратуры і мастацтва. Развучваем народныя беларускія песні: «Там, каля млына», «Зайшло сонейка» і іншыя. Многія сіл давадзецца аддаваць выхаванню маладых настаўнікаў. Яшчэ адна мара ў мяне. У пачатку навучальнага года хачу стварыць хор настаўнікаў. Гэтага не было ў нашым горадзе.

Я вельмі рад, што дажыў да таго часу, калі ў Беларусі высока ўзнялася песня, расквітнела наша мастацтва.

Г. ГАЛКОўСКАЯ.

ДА ўВАГІ НАШЫХ ЧЫТАЧОў

Акрамя радыёперадач Камітэта за вяртанне на Радзіму і развіццё культурных сувязей з суайчыннікамі, слухайце перадачы Беларускага радыё з Мінска для суайчыннікаў, якія жывуць у краінах Заходняй Еўропы.

Гэтыя перадачы адбываюцца кожны дзень ад 9 гадзін 30 мінут вечара па Грынвічу (ад 10 гадзін 30 мінут вечара па сярэднеўрапейскаму часу) на хвалі 31 метр (9520 кілагерцаў) і на хвалі 41 метр (7380 кілагерцаў).

Дарагія землякі! Слухайце радыёперадачы на роднай мове! Слухайце голас Радзімы!

(Пачатак на 1-й стар.)
ня. Іменна ў гэтым найбольш прыкметна разыходзіцца савецкі і амерыканскі планы. Але і тут, як паказваюць брусельскія прапановы, магчымы рэальны кампраміс.

Прафесар Бернал указвае далей, што з фактычным знішчэннем зброі вельмі цесна звязана пытанне аб эвакуацыі баз і стварэнні бяз'ядзерных зон. Дакладчык напамінае аб тым, што ў Жэнеўскім камітэце па пытанню аб выпрабаваннях нейтральных дзяржавы запрапанавалі кампраміс — звядзенне да мінімуму колькасці інспекцый на месцах і ажыццяўленне іх нейтральнымі краінамі. Гэта прапанова была прынята Савецкім Саюзам у якасці асновы для дыскусіі, але адхілена Злучанымі Штатамі. Яна па-ранейшаму з'яўляецца самым эфектыўным спосабам забяспечыць спыненне выпрабаванняў.

Дакладчык тлумачыць, наколькі цяжка дабіцца, каб нават арганізаваныя рабочыя, асабліва ў такіх краінах, як ЗША, запатрабавалі раззбраення, аб якім ім гавораць, што гэта можа пазбавіць іх работы. Гэта самы хлуслівы аргумент, адзначае прафесар Бернал, але наша задача ў такіх краінах навучыцца, як яго абвяргаць.

У сацыялістычных краінах, відавочна, такія цяжкасці не існуюць. Там, наадварот, раззбраенне было б вялікай палёгкай і адразу ж выявіла б да павышэння прадукцыйнасці працы і ўздыму ўзроўню жыцця.

Цяжар халоднай вайны і ўзбраенняў, гаворыць далей дакладчык, усё яшчэ з'яўляецца надта цяжкім. Усё палітычнае развіццё краін, якія нядаўна атрымалі незалежнасць, і іншых краін у Афрыцы, Азіі і Лацінскай Амерыцы ставіцца пад пагрозу з-за таго, што яны ўцягваюцца ў арбіту халоднай вайны і ваенныя саюзы, як аб гэтым пераканана сведчаць трагічныя падзеі ў Конга, Лаосе, Карэі, В'етнаме і на Кубе. Абмеркаванне пытанняў нацыянальнай незалежнасці і міру павінна дапамагчы асвятліць гэтыя праблемы і прывесці да большага разумення цеснай сувязі паміж раззбраеннем і ліквідацыяй каланіялізму.

У заключнай частцы свайго выступлення прафесар Д. Бернал гаворыць, што імкненні да міру дасягнулі новых маштабаў у эру ядзерных бомбаў. Мы ведаем цяпер, заяўляе ён, што жахі, якія мы ледзь адважваемся сабе ўявіць, хоць пацярпеўшыя, якім удалося выжыць, знаходзяцца сарад нас, не ідуць ні ў якое параўнанне з інтэнсіўнасцю або маштабамі таго, што адбудзецца ў выніку ядзер-

най вайны, зброя для якой ужо створана і гатова да дзеяння. І можа быць ужыта нават па паліцы. Гэта вайна не пакажуе ні ворага, ні нейтрала. Загінуць і параненыя ў ёй складуць наўрад ці менш як тры чалавечтва, а наступнае раззбраенне зробіць жыццё застаўшыхся жывымі вельмі ненадзейным. Нават калі хто-небудзь і выжыве, гэтыя людзі будуча суданы на стагоддзі спадчынай прадуркаватасці і выроўдлівасці.

Гэта перспектыва з'яўляецца нечым такім, з чым чалавечтву яшчэ не даводзілася сутыкацца раней, — рэальнай пагрозай, асабліва жудаснай і бяспаснай для ўсяго чалавечтва. Яна кідае выклік маралі, рэлігіі, сацыяльным інстытутам і ідэям.

Слова атрымлівае пані Рамешвары Неру, прэзідэнт Індыйскай асацыяцыі салідарнасці краін Афрыкі і Азіі. Ад імя народа сваёй краіны яна заяўляе, што ў яго адно жаданне — жыць у міры з усімі народамі зямлі.

Прамоўца выказвае надзею, што кангрэс паслужыць асновай магутнага адзінага фронту ўсіх народаў у барадбе за мір. Такі фронт будзе мець дастаткова сіл, каб забяспечыць мір.

— Ні пры якіх акалічнасцях, — заяўляе пані Неру, — не павінна быць расшырана колькасць краін, якія валодаюць атамнай зброяй. Мы падтрымліваем прапановы аб стварэнні бязатомных зон у Лацінскай Амерыцы, Азіі і Афрыцы.

Прафесар Каору Ясуі, старшыня Усеяпонскага савета па забарону атамнай і вадароднай зброі паведаміў, што ў краіне сабрана больш як 35 мільянаў подпісаў пад патрабаваннем аб забароне ядзернай зброі. Мы, японцы, змагаючыся за ядзернае раззбраенне, павінны патрабаваць скасавання ваеннага саюза з ЗША, ліквідацыі ўсіх амерыканскіх ваенных баз на тэрыторыі Японіі.

Выступае Гільерма Мантано, старшыня Мексіканскага камітэта абароны міру. Ад імя гэтага камітэта і выдатнага грамадскага дзеяча і барадбіта за мір, былога прэзідэнта Мексікі генерала Ласара Кардэнаса ён вітае вялікі сход прыхільнікаў міру.

Прадстаўнік рэспублікі Мадэ Мамаду Фадзіяла Кейта прапануе, каб кангрэс утварыў дэлегацыю, якая наведала б кіраўнікоў урадаў ЗША, СССР, Вялікабрытаніі і Францыі, а таксама ААН і ўручыла б ім пашланне кангрэса, якое выказвае думку яго ўдзельнікаў па пытанніх усеагульнага раззбраення і міру.

Кангрэс працягвае сваю работу.

ДЛЯ ЗАХОДНЯЙ ЕУРОПЫ

Слухайце штодзённа нашы радыёперадачы па сярэднеўрапейскаму часу на сярэдняй хвалі 227 метраў (ці 1322 кілагерцы) з 6 да 7 гадзін, з 16.00 да 17.00 і з 21.00 да 21.30;

на кароткай хвалі 30,83 метра (ці 9730 кілагерцаў) з 6 да 7 гадзін.

Па нядзелях — на хвалях 30,83 метра і 227 метраў з 8 да 9 гадзін і з 10 да 13 гадзін.

НА БЕЛАРУСКАЙ МОВЕ

Па серадах — ад 21 гадзіны 30 мінут па Грынвічу, або ад 22 гадзін 30 мінут па сярэднеўрапейскаму часу на хвалі 31 метр ці 9520 кілагерцаў і на хвалі 41 метр ці 7380 кілагерцаў;

па нядзелях — ад 7 гадзін раніцы па Грынвічу, або ад 8 гадзін раніцы па сярэднеўрапейскаму часу на хвалях 30,83 метра і 227 метраў.

ДЛЯ ЗША І КАНАДЫ

Слухайце штодзённа нашы радыёперадачы па нью-йоркскіму часу з 19.30 да 20.30 на хвалях: 31,04 метра (ці 9665 кілагерцаў), 31,23 метра (ці 9605 кілагерцаў), 41,15 метра (ці 7290 кілагерцаў).

НА БЕЛАРУСКАЙ МОВЕ

Па суботах — ад 20 гадзін да 20 гадзін 30 мінут па нью-йоркскіму часу на кароткіх хвалях: 31,04 метра (ці 9665 кілагерцаў), 31,23 метра (ці 9605 кілагерцаў), 41,15 метра (ці 7290 кілагерцаў).

НАШ АДРАС

Мінск, Ленінскі праспект, 77. Дом друку. Радацкія газеты «Голас Радзімы».

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ.

Міжабласны ансамбль песні і танца. У цэнтры — кіраўнік і дырыжор А. М. Валынчык.